

Dejan Grba

Oralno - Analno - Digitalno

*I've never been closer, I've tried to understand
that certain feeling, carved by another's hand.*

Heaven 17, *Temptation*, Virgin, 1983.

Iskušenje je jedna od ključnih strategija popularne kulture koja eksploatiše pretpostavku da uživanje podrazumeva neku naročitu komponentu čiji ga izostanak osujećuje i podstiče. Slavica Panić dekonstruiše taj algoritam mistifikacije kombinujući trivijalne elemente u složene i protivrečne likovne celine.

U crtežima, objektima i računarskim grafikama Panićeva problematizuje poslovično deklarativni i prestupnički karakter kolažnog postupka. Neposredno ili u obliku šablona, ona preuzima predloške iz masovnih medija, diskretno ih menja i pakuje u stroge, sobom zabavljene kompozicije koje kao da odbijaju ili ne mare da iskažu bilo šta određeno. Iako je teško ne videti u njima nešto bitno slojevitije od onoga što je prikazano, njihova simbolička složenost se nakon pažljivijeg posmatranja ispostavlja kao prevashodan proizvod naših projekcija. Njihov šarm i zavodljivost nastaju iz pažljivo osmišljenog i suptilno formalizovanog sukoba između želje i uživanja i, što se može smatrati specifičnim motivom ove umetnice, iz radosti iznenadnog otkrivanja seksualnosti, a njihova hermetičnost i dekorativnost maskiraju lucidni, oksimoronski humor koji spaja budalaste infantilne deminutive kao što su 'zeka' i 'meda' sa prevejanim pornografskim eufemizmima kao što su 'zlatni tuš' i 'smeđi šećer'.

Takvom stilizacijom ona iskazuje visoko profilisanu socijalnu svest, ali izbegavanjem direktne tematizacije i tumačenja zadržava rezervu prema jezičkim igrama i nagoveštava interesovanje za neposrednu akciju koju kultura mistifikuje, a Panićeva rehabilituje pretvaranjem manuelne prakse u svojevrsnu perverziju umetnosti koja pomera zadovoljstvo iz regularnog psihoanalitičkog sleda oralno-analno-genitalno u digitalno (prsti). Njeni radovi nastaju mnoštvom detaljno pripremanih i strpljivo izvedenih manuelnih operacija čije sračunate nedoslednosti neočekivano 'izneveravaju' umetničku tradiciju koja po pravilu fetišizuje virtuoznost. Kod Panićeve, manuelne nesavršenosti dejstvuju kao paradoksalna pretnja materijalnom savršenstvu rada koja ometa pasivnu konzumaciju i upućuje ka intuitivnom samoosvešćenju kao katalizatoru spoznaje i osećanja.

Na ambivalentnoj granici između banalne, genetski tiranisane telesnosti i sublimno apstraktne likovnosti, reflektivni i vizuelni plan njenih radova se uzajamno uslovljavaju i poništavaju diskreditujući dosadnu isključivost racionalnog mišljenja i posredno identifikujući trend opšte komodifikacije u kojem umetnost, ma koliko subverzivna želela da bude, uvek orbitira unutar gravitacionog polja kapitala, dok opasnost sama po sebi postaje daleko važnija.

Katalog izložbe *Multiplikacije* Slavice Panić, Galerija Remont, Beograd, 2001.

Remont 2002, godišnji katalog, Remont, Beograd, 2002.